

Posudek oponenta na bakalářskou práci

Název práce: **Osvojování kresby předškoláky**

Autorka: **Martina Macháčková**

Bakalářská práce Martiny Macháčkové je věnována tématu osvojování dětské kresby v předškolním věku. Tuto poměrně širokou oblast „dětské kresby“ autorka blíže specifikuje a zabývá se zejména popisem a rozбором didaktického působení učitele v mateřské škole na rozvoj dětského výtvarného projevu. Toto zaměření bylo vhodně zvoleno a přineslo tak autorce jistě mnohých poznání a bude jí nápomocno pro její další studium či praxi. Již název práce však mohl být přesnější, přílehlavější. Autorka uvádí, že v rámci své práce „chtěla své teoretické znalosti porovnat s praxí a zjistit, jak vypadá správné a vhodné vedení učitelem za účelem dosažení takových úrovní kreseb, které jsou potřebné na přechod do základní školy“. Plnění takto vytyčeného cíle lze pak dobře v celé práci sledovat.

Pro sběr dat do své práce velmi vhodně zvolila mateřskou školu zaměřenou na výtvarnou výchovu a lze hovořit o štěstí, že studentka narazila na v tomto směru „osvícenou“ pedagožku. Domnívám se, že zakotvení v tomto terénu a spolupráce s danou pedagožkou umožnily studentce hlouběji proniknout do tématu osvojování kresby u předškolních dětí a díky tomu také výsledná práce nabývá mnohých kvalit. Autorka velmi podrobně popisuje historii výzkumu. Pozitivně hodnotím výběr metod pro sběr dat – v rámci tzv. terénního výzkumu zařadila metody rozhovorů s dětmi i s paní učitelkou, sběr artefaktů, dlouhodobější pozorování. Data získaná z těchto metod pak účelně propojuje.

Značnou část práce zaujímá popis a analýza třídního vzdělávacího plánu – autorka se zaměřuje na ty body plánu, které se týkají výtvarných činností. Nad danými body pak vedla s učitelkami rozhovory, jejichž výstupy zde také uvádí. V kapitole týkající se rozboru a analýze empirických dat se autorka věnuje velmi podrobnému popisu třídního vzdělávacího plánu se zaměřením na výtvarné činnosti. Tyto činnosti poté kategorizuje a sleduje pořadí daných kresebných aktivit, jak odpovídají posloupnosti vývojové náročnosti. Danou vlastní kategorizaci pokládám za jeden z největších přínosů dané práce (lze předpokládat přínos nejen pro budoucí praxi studentky, ale i pro další učitelky v mateřských školách – nejen pro inspiraci při tvorbě vzdělávacích plánů, ale i pro přehled vývojové posloupnosti jednotlivých kresebných prvků).

Poté autorka uvádí, jak postupovala, když sledovala u konkrétních dětí, jak „v jednotlivých kresbách, děti plnily, jaké kategorie a subkategorie cílů“. Na tomto místě pouze popisuje postup, kresby a komentáře ke kresbám („z důvodu velkého objemu materiálu“) uvádí v příloze. Postrádám však alespoň shrnutí jistě náročné a hodnotné práce s kresbami dětí, z níž je patrný velký zájem studentky o kresebný projev dětí, v samostatné kapitole v těle práce.

V rámci diskuze pak studentka kvalitně diskutuje své závěry s vybranými prameny odborné literatury. V samostatných kapitolách nejprve porovnává výsledky své s diplomovou prací Zuzany Pejchalové, která byla zaměřena „spíše na celkový vývoj grafomotoriky a vliv výtvarných činností“, zatímco autorka se zabývá spíše „kresbou jako takovou ... Jedná se o prožitky, emoce a kresbu jako další formu komunikace“. Dále diskutuje s kognitivně psychologickou teorií vývoje kresby Piageta a Inhelderové, „uždilovským“ pojetím dětské kresby a Slavíkem a jeho „problematikou „chyby“ ve výtvarné výchově.

Otázkou pro další práci mj. zůstává, jak na osvojování kresby spolupůsobí další sociální skupiny a prostředí, v nichž se předškolní dítě pohybuje – rodina, vrstevnická skupina, zájmové aktivity atp.

Práci lze vytknout pouze jistá neproporčnost v rozložení jednotlivých kapitol. Prostý popis vzdělávacího plánu zaujímá třetinu celé práce (s. 14-32), na úkor analýzy samotného plánu (s. 32-39), zpracování dalších dat z terénu, empirické práce s kresebným materiálem atd. Nasbírané dětské artefakty však budou moci posloužit jako podklady pro další diplomový úkol studentky. Jisté rezervy jsou také v práci s literaturou – pro teoretické zakotvení mohla studentka zakomponovat více pramenů odborné literatury, citační norma není jednotná.

I přes uvedené výhrady hodnotím práci jako velmi kvalitní a prospěšnou a doporučuji ji k obhajobě.

Navrhovaná známka: výborně

V Praze dne 3.5.2011

Mgr. Pavlína Šeflová